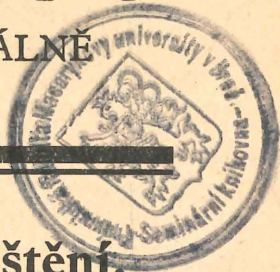

PRACOVNÍ PRÁVO

ČASOPIS PRO VÝKLAD PRACOVNÍCH A SOCIÁLNĚ
POJIŠŤOVACÍCH ZÁKONŮ.

Konkurence důchodů ze sociálního pojištění.

-dram- Přesné a přísné bylo ustanovení § 126 zákona č. 221/1924 o konkurenci dávek dělnického invalidního a starobního pojištění s požitky podle jiných odvětví sociálního pojištění.

Kdo splnil podmínky pro přiznání invalidního nebo starobního důchodu podle právních předpisů o úrazovém pojištění dělníků, o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců nebo o pojištění u báňských bratrských pokladen, a již jako důchodce nabyt pak nároku na obdobný důchod podle zákona č. 221/1924, resp. byl vůbec oprávněn vedle jednoho nároku uplatnit i druhý z jiného právního titulu, mohl žádati výplatu státního příspěvku a invalidního důchodu podle zákona č. 221/1924 pouze potud, pokud tyto dávky s důchodem, vyměřeným podle výše uvedených právních předpisů, nepřevyšují dvou třetin střední mzdy mzdových tříd, do nichž byl důchodce zařazen v době dvou let před nápadem invalidního důchodu. Byl-li invalidní důchod sám o sobě vyšší než ona střední mzda, měl důchodce nárok toliko na výplatu rozdílu mezi invalidním důchodem a oním, jehož požíval podle jiných právních předpisů. Prakticky bylo důchodci ze dvou titulů vypláceno dohromady tolik, kolik činil vyšší invalidní důchod podle zák. č. 221/1924.

Při konkurenci některého důchodu se starobním důchodem podle zák. č. 221/1924 vyplácely se oba důchody nezkráceně tehdy, nepřevyšoval-li jejich součet plné střední mzdy (viz předch. odst.). Přesahoval-li součet obou důchodů střední mzdu, byl o tento rozdíl krácen starobní důchod.

Vdově a sirotkům byly vypláceny důchody podle zák. č. 221/1924 pouze potud, pokud převyšovaly důchod z jiného právního titulu. Byl-li tedy na příklad důchod podle pensijního zákona vyšší než podle zák. č. 221/1924, ne-

bylo vůbec nároku na dávky podle tohoto zákona.

Novelou č. 184/1928 byla ustanovení § 126 nejen podstatně zjednodušena, nýbrž také změněna ve prospěch pojištěnců. Novela se ovšem přidrzuje dřívější úpravy, že se v případě konkurence důchodů podle zák. č. 184-1928 krátí důchody podle tohoto zákona, kdežto důchody, napadlé podle jiných zákonů, jsou základní, t. j. konkurencí nedotčené.

Krácení konkurujících důchodů, vlastně důchodů podle z. č. 184/28, se prováděla tak, že úhrn ročních důchodů nesměl převyšovati průměr ročního výdělku pojištěncova v posledním stu příspěvkových týdňů, případně v kratší době, před vznikem pojistného případu. Výdělek pojištěncův v době pojištění podle zák. č. 184/1928 byl vždy rozhodný, a to i tehdy, šlo-li o důchod vdovský (vdovecký) nebo sirotčí.

Poznamenáváme, že důchody podle § 41 úrazového zákona možno kapitalisovati. Stane-li se tak, není konkurujícího důchodu a nenastává krácení podle § 126.

Druhou novelou č. 112/1934 konkretisoval zákonodárce, pokud jde o § 126, snahu zmírniti určitou tvrdost dosavadního zákona o úpravě konkurence důchodu s nepatrným důchodem z jiného veřejnoprávního titulu, rozšířiti všeobecné předpisy o konkurenci i na případy, kdy nároku na důchod ze sociálního pojištění nabytá osoba, která již požívá důchodu ze zaměstnání, v němž byla z pojistné povinnosti vyňata (privilegované zaměstnání) a konečně: lépe upravití nejasné a neúplné předpisy a konkurenci, pokud jde o důchody pozůstalých.

Odst. 1. § 126 řeší konkurenci důchodů z pensijního pojištění, z provisičního pojištění horníků a požitků (odpočivné a zaopatřovací) ze zaměstnání, vyňatého z pojistné povinno-

sti podle tohoto zákona s důchody podle zákona o dělnickém pojištění. Vykonal-li důchodce práce, které podléhají pojistné povinnosti podle zákona o dělnickém pojištění, je jeho invalidní a starobní pojištění jen pokračováním dřívějšího, z něhož již bere základní částku. Z invalidního a starobního pojištění se tedy neposkytuje základní částka, státní příspěvek, je-li naň vůbec nárok, a věkový příplatek, nýbrž jen zvyšovací částky podle § 111, odst. 3. Je-li úhrn důchodů, na př. provise a zvyšovací částky, nižší než důchod, který by i se státním příspěvkem příslušel bez ohledu na konkurující důchod (provisi), vyplácí se ke zvyšovacím částkám také rozdíl mezi celým důchodem a konkurujícím důchodem (provisi) se zvyšovacími částkami. Takto má být zabráněno tomu, aby celý důchod z dělnického pojištění nebyl krácen o více, než co činí konkurující důchod.

Odst. 2., § 126, je upravena konkurence důchodů ze sociálního pojištění s důchody z úrazového pojištění dělníků. Zde byla v zásadě zachována dosavadní zákonná úprava s tím rozdílem, že úhrn důchodů nemá přesahovati průměrný roční výdělek, zjištěný v posledních třech letech, případně v kratší době, před vznikem pojistného případu. Pro krácení vdovského (vdoveckého) důchodu je rozhodna polovina tohoto výdělku.

Zmírnění dosavadních ustanovení o konkurenci s úrazovým důchodem provedeno tak, že se důchody sníží teprve, když úrazový důchod činí ročně více než 600 Kč nebo když úhrn důchodů je vyšší než 3000 Kč (u vdovského důchodu vyšší než 1800 Kč). Důchod a státní příspěvek smí být snížen nejvýše o částku, o kterou úrazový důchod převyšuje 600 Kč ročně, a úhrn důchodů nesmí klesnouti pod 3000 Kč, resp. pod 1800 Kč ročně.

Z konkurence jsou vůbec vyloučeny sirotčí důchody a vychovávací příplatky.

Novela č. 112/1934 nečiní také při konkurenci rozdílů, zda jde o důchod obdobný či nikoli, a to podle zásady § 127 zákona, že osoba, která má nárok na vlastní důchod a na důchod vdovský (vdovecký), může požívatí jen vyššího důchodu.

Vzhledem k tomu, že ustanovení novely č. 112/1934 nabyla účinnosti dne 1. VII. 1934, byly od tohoto dne poskytovány také důchody, krácené podle § 126 nejen osobám, které po 1. VII. nabyly nároku na invalidní nebo starobní důchod, nýbrž i těm důchodcům, kteří již před tímto datem požívali vedle zaopatřovacích požitků podle jiných zákonů také invalidního a starobního důchodu z dělnického pojištění. Tato zpětná účinnost byla stanovena § 1, čl. III. vl. nař. 112/1934.

Úpravou konkurujících důchodů podle § 126 ve znění téže novely byli nejtíže dotčeni dů-

chodci bratrských pokladen, neboť ode dne 1. VII. 1934 nepříslušel jim státní příspěvek ani základní částka. Toliko menší jejich části dostalo se zlepšení přiznáním zvyšovacích částek.

Přísná ustanovení § 126 byla nařízením vlády č. 97/1935 změněna ve prospěch důchodců, u nichž se střetly dva nároky na dávky dlouhodobého pojištění, a novým předpisům byla přiznána zpětná účinnost od 1. VII. 1934.

Nabyli-li důchodce podle zákona o pensijním pojištění, o pojištění u báňských bratrských pokladen nebo ze zaměstnání, vyňatého z pojistné povinnosti podle zákona o sociálním pojištění dělnickém po 1. VII. 1934 nároku na důchod invalidní, starobní, vdovský (vdovecký) a státní příspěvek, má nárok na zvyšovací částky podle § 111, odst. 3. Je-li na př. provise a zvyšovací částky nižší než důchod, který by jinak příslušel i se státním příspěvkem, doplatí Ústřední sociální pojišťovna rozdíl, avšak nejvýš v částce důchodu, který by měla vyměřiti, aniž měla zřetel na konkurující důchod. Přiznává se také vychovávací příplatek a celá úprava by odpovídala celkem úpravě podle novely č. 112/1934. Podstatné zlepšení je tu potud, že se přiznává příspěvek státní, a to za podmínek § 123 zák.

Tyto úvahy vedly zákonodárce k poskytnutí této výhody: v pensijním a provisním pojištění se státní příspěvek nepřiznává a je tedy spravedливо, aby byl přiznán percipientům důchodů podle zákona o sociálním pojištění, ačkoli požívají již důchodů podle jiných veřejnoprávních předpisů.

Již u výkladu k novele č. 112/1934 bylo uvedeno, že zpětnou působností zákona byli dotčeni také důchodci, kteří přede dnem 1. VII. 1934 požívali dvou konkurujících důchodů, a to v úpravě podle § 126 ve znění zák. č. 184/1928. Této skupině důchodců přináší odst. III., § 126, změnu potud, že oživuje jejich nárok na výplatu obou důchodů i se státním příspěvkem, a to ve výši, kterou stanovily právní předpisy před 1. VII. 1934. Důchody vyplácí každý nositel pojištění. Ustanovení, uvedených v předchozím odstavci, jest však použití i pro tuto skupinu důchodců, jsou-li pro ni příznivější než úprava podle § 126, odst. III.

Na základě této nové úpravy konkurence důchodů ode dne 1. VII. 1934 mají nárok na poplatky jednak důchodci, kterým Ústřední sociální pojišťovna vyměřila po 1. VII. důchod podle odst. 1., § 126, ve znění novely č. 112/1934, i ti, kterým byl důchod, vyměřený ještě přede dnem 1. VII. 1934, na základě ustanovení čl. III. § 1, odst. 2. od 1. VII. vyplácen zkráceně podle právě uvedených předpisů.